

Naomh Éanna

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuirisc faoi chinniúint na loinge *Naomh Éanna*. Féach ar an tuairisc den chéad uair agus aimsigh an leagan Gaelge de na focail seo inti.

1. arrangement,	_____
2. lapsed	_____
3. to save	_____
4. ferry and cargo boat	_____
5. situated	_____
6. twist in the boat's story	_____
7. dock	_____
8. to finalise	_____
9. temporarily	_____
10. Waterways Ireland	_____

Ceist 2 Gan féachaint ar an mír go fóill, freagair na ceistanna seo thíos anois leis an duine in aice leat:

1. Cén Ghaeilge a chuirfeadh sibh ar ghraifítí na loinge sa phictiúr: Save Our Ship?
2. Cad é ábhar na míre, dar libh?

Ceist 3 Féach ar an mír den chéad uair agus scríobh achoimre ghearr ar ábhar na míre. Cuir d'achomre i gcomparáid le ceann an duine in aice leat.

Ceist 4 An tuiséal ginideach uatha

Cuir an fhoirm cheart den ainmfhocal sa tuiséal ginideach uatha sna samplaí thíos. Mura bhfuil tú cinnte faoin leagan ceart féach ar www.teanglann.ie.

- úinéirí (an seanbhád)	_____
- lucht (an feachtas)	_____
- bád (lastas)	_____
- le linn (an t-am)	_____

- duga (an Chanáil Mhór)* _____
- dóthain (airgead) _____

Féach ar an mír arís le do chuid freagraí a sheiceáil.

Ceist 5 Tréaniolraí agus lagiolraí

An tseachtain seo caite, phléigh muid an t-eolas ar fad a léirítear faoi ainmfhocail ar www.teanglann.ie. Féach:

cupán¹, *m.* (*gs. & npl. -áin, gpl. ~*). **1.** Cup
sráid, *f.* (*gs. ~e, pl. ~eanna*). **1.** Street.

1. An tréaniolraí nó lagiolraí iad na hiolraí atá ag na ainmfhocail thuas? Cén fáth a ndeir tú amhlaidh?
2. Bhí na samplaí seo a leanas sa mhír. Cuir foirm iolra na n-ainmfhocail sna bearnaí agus cuir in iúl cé acu lagiolra nó tréaniolra atá i gceist.

- o ó dheireadh na (caoga) _____
- o i measc na (plean) _____

3. Cad faoi na cinn seo anois:

- o bád na (úinéir) _____
- o úinéirí na (seanbhád) _____
- o maitheas na (feachtas) _____
- o de réir na (cosúlacht) _____
- o ag léamh na (pointe) _____
- o drochbhail na (duga) _____
- o pointí na (comhaontú) _____

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo le do ghrúpa:

1. Ar chaith tú seal ar aon oileán amach ó chósta na hÉireann? Déan cur síos ar an eispéireas sin.
2. Cén tábhacht a bhaineann le long ar nós *Naomh Éanna* a athchóiriú agus a chaomhnú, dar leat?

Treoracha agus Freagraí**Ceist 1**

1. arrangement	<i>socrú</i>
2. lapsed	<i>imithe i léig</i>
3. to save	<i>a thabhairt slán</i>
4. ferry and cargo boat	<i>bád farantóireachta agus lastais</i>
5. situated	<i>lonnaithe</i>
6. twist in the boat's story	<i>casadh i scéal an bháid</i>
7. dock	<i>duga</i>
8. to finalise	<i>a thabhairt chun críche</i>
9. temporarily	<i>ar bhonn sealadach</i>
10. Waterways Ireland	<i>Uiscebhealaí Éireann</i>

Ceist 2

1. 'Caomhnaigh/Sábháil Ár Long'.
2. Tuairimíocht atá i gceist.

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

úinéirí (an seanbhád)	<i>an tseanbháid</i>
lucht (an feachtas)	<i>an fheachtais</i>
bád (lastas)	<i>lastais</i>
le linn (an t-am)	<i>an ama</i>
duga (an Chanáil Mhór)*	<i>na Canálach Móire</i>
dóthain (airgead)	<i>airgid</i>

**(Is minic leagan malartach ag logainmneacha. Ba cheart iad a sheiceáil i gcónaí ar www.logainm.ie.)*

Ceist 5

1. Cupán – lagiolra, mar ní hionann an leagan den ainmfhocal san iolra agus sa tuiseal ginideach iolra.
Sráid – tréaniolra, mar is ionann an leagan den ainmfhocal san iolra agus sa tuiseal ginideach iolra.
2. Féach:

- ó dheireadh na gcaogaidí (lagiolra)
- i measc na bpleananna (tréaniolra)

3. Féach:

- bád na n-úinéirí (tréaniolra)
- úinéirí na seanbhád (lagiolra)
- maitheas na bhfeachtas (lagiolra)
- de réir na gcosúlachtaí (tréaniolra)
- ag léamh na bpointí (tréaniolra)
- drochbhail na ndugaí (tréaniolra)
- pointí na gcomhaontuithe (tréaniolra)

Ceist 6

Is féidir na foghlaimeoirí a chur ag plé na gceisteanna seo i mbeirteanna nó i ngrúpaí de thriúr nó de cheathrar.

Eimear Ní Chonaola

Tá sé curtha in iúl ag NAMA do Nuacht TG4, go bhfuil an socrú a bhí acu le húinéirí an tseanbháid an *Naomh Éanna*, maidir le hí a choinneáil ar ché dá gcuid i mBaile Átha Cliath, imithe i léig ó 2019. Bhí feachtas ar bun le roinnt blianta, ag iarraidh an bád farantóireachta a bhíodh ag freastal ar Oileán Árann, a thabhairt slán. Ach, deir lucht an fheachtais inniu, nach bhfuil aon mhaith déanta.

Áine Lally

Tá stair mhór ag baint leis an *Naomh Éanna*, mar gur chaith sí breis is tríocha bliain ina bád farantóireachta agus lastais idir Gaillimh agus Árainn ó dheireadh na gcaogaidí. Os cionn ceithre bliana ó shin, chuir Sam Field Corbett agus grúpa tacaíochta an tseanbháid, feachtas ar bun ag iarraidh í a thabhairt slán óna titim. Le linn an ama seo, leagadh amach trí phlean déag gnó ina raibh sé i gceist obair mhór a dhéanamh uirthi. I measc na bpleananna sin, bhí sé i gceist músaem, óstán agus caifé a dhéanamh di, agus bhí súil go mbeadh sí lonnaithe i nGaillimh.

Is iomaí casadh i scéal an bháid seo ó cuireadh feachtas ar bun chun í a shábháil. Is i nduga na Canálach Móire sa bpríomhchathair atá sí inniu.

Micheál Ó Cionna, ‘Killary Fjord Boat Tours’ agus Grúpa Tacaíochta *Naomh Éanna*

Faraor, tá an chosúlacht ann go bhfuil deireadh tagtha leis an *Naomh Éanna* ag an bpointe seo. Chaith Sam Corbett ceithre nó cúig de bhlianta ag iarraidh an long a shábháil, agus bhí mise ag cabhrú leis, leis an bplean a bhí aige í a thabhairt siar anseo go Gaillimh, le bheith lonnaithe thíos sa seanduga ansin, i lár Chathair na Gaillimhe. Ach, is cosúil nach bhfuil aon am fágtha le hí a shábháil agus ní raibh muid in ann sa deireadh dóthain airgid a chur le chéile chun an togra a thabhairt chun críche.

Áine Lally

Thug NAMA le fios do Nuacht TG4 inniu, nach leo an *Naomh Éanna* ach gur leo an áit ina bhfuil sí anois. In 2015, tugadh cead d’úinéirí an bháid suíomh NAMA a úsáid ar bhonn sealadach. Tá an comhaontú sin imithe i léig ó 2019. Faoi láthair, tá NAMA, a deir siad, mar aon le hUiscebhealaí Éireann ag féachaint ar na roghanna atá acu anois maidir leis an suíomh.

Áine Lally, Nuacht TG4.